

STORTINGET

Dokument 14

(2018–2019)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag

Årsrapport for 2018 fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag

Til Stortinget

Innledning

I henhold til St.prp. nr. 12 (2008–2009) og Innst. S. nr. 107 (2008–2009) skal Stortingets utvalg for rettferdsvederlag gi Stortinget orientering om sitt arbeid gjennom en årsrapport.

Rettferdsvederlagsordningen er Stortingets egen ordning. Etter denne ordningen kan enkeltpersoner søke om en skjønsmessig kompensasjon fra staten når vedkommende har kommet særlig uheldig ut og er påført skade eller ulempe som ikke dekkes etter alminnelige erstatningsregler eller gjennom trygde-, forsikrings- eller erstatningsordninger. Ordningen er basert på sedvane. Sakene avgjøres av Stortingets utvalg for rettferdsvederlag. Statens sivilrettsforvaltning er tillagt oppgaven som sekretariat for utvalget.

Den alminnelige rettferdsvederlagsordningen er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 72 (1998–1999), Innst. S. nr. 4 (1999–2000), St.prp. nr. 65 (2006–2007) og Innst. S. nr. 262 (2006–2007). Stortinget har i tillegg vedtatt særordninger for krigsbarn (avsluttet), romanifolk/tatere og eldre utdanningskadelidende samer og kvener, se St.meld. nr. 44 (2003–2004) og Innst. S. nr. 152 (2004–

2005). Stortinget har videre vedtatt en særordning for barn som var i barnehjem mv. i perioden frem til 1. januar 1980, se St.meld. nr. 24 (2004–2005) og Innst. S. nr. 217 (2004–2005).

Orientering om arbeidet

Utvalgets sammensetning

Utvalgets sammensetning var slik i 2018:
Tidligere førstelagmann Arild O. Eidesen, leder
Sorenskriver Kari Johanne Bjørnøy, nestleder
Stortingsrepresentant Lise Christoffersen (A)
Stortingsrepresentant Bente Stein Mathisen (H)

Personlig vara for Lise Christoffersen:
Stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos (Frp)

Personlig vara for Bente Stein Mathisen:
Stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen (Sp)

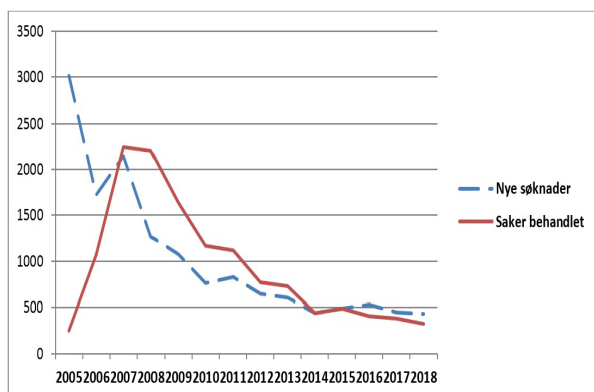
Utvalget har funksjonstid til 31. desember 2021.

Virksomheten i 2018

Utvalget har avholdt 11 møter og avgjort 323 saker. Totalt ble det mottatt 429 søknader om rettferdsvederlag i 2018, mot 448 søknader i 2017. Det vises til punkt 3.1.

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag avgjorde 323 saker i 2018, mot 380 saker i 2017. Det vises til punkt 3.2.

Figur 1 Utvikling – søknader mottatt og behandlet i perioden 2005–2018

Enkelt saker fremlagt for Stortinget

Utvalget fremla ikke enkelt saker for Stortinget til avgjørelse i 2018.

Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser

Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser er godt. Utvalget mottar gjennomarbeidete saks-

fremlegg, og i etterkant av utvalgets møter holdes oppsummeringsmøter der utvalgsledelsen, Statens sivilrettsforvaltning, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet deltar. Møtene bidrar til god informasjonsutveksling og best mulig saksavvikling.

Resultater

Nye søknader

Det ble mottatt 429 søknader i 2018, mot 448 søknader i 2017. Dette er en nedgang på 4 pst. Antall søknader etter særordningene¹ har over tid vært nedadgående og utgjorde i 2018 totalt 53 saker. Inngangen av søknader etter alminnelig ordning har variert noe, men har ligget relativt stabilt rundt 400 saker årlig de senere år.

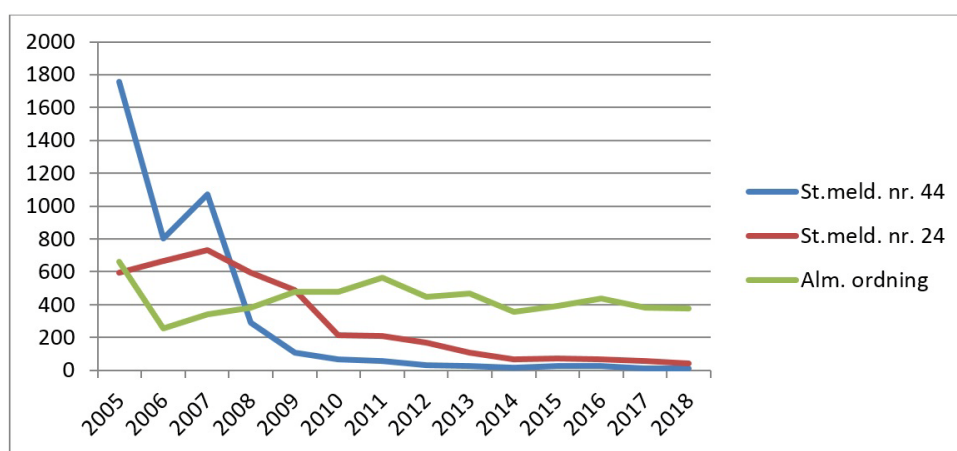
Tabell 1 viser hvordan søknadene fordeler seg på de ulike ordningene i perioden 2017–2018, mens figur 2 viser hvordan søknadene fordeler seg på de ulike ordningene i perioden 2005–2018.

1. Disse er nærmere beskrevet innledningsvis.

Tabell 1 Saker mottatt, fordelt etter rettsferdsvederlagsordning

Søknader	2018		2017		2017-2018
	Innkomet	Andel	Innkomet	Andel	Endring
St. meld. nr. 44	10	2 pst.	10	2 pst.	-
St. meld. nr. 24	43	10 pst.	56	13 pst.	-23 pst.
Alm. ordning	376	88 pst.	382	85 pst.	-2 pst.
Totalt	429	100 pst.	448	100 pst.	-4 pst.

Figur 2 Søknader mottatt, fordelt på de ulike rettsferdsvederlagsordningene for perioden 2005–2018²

Behandlede saker

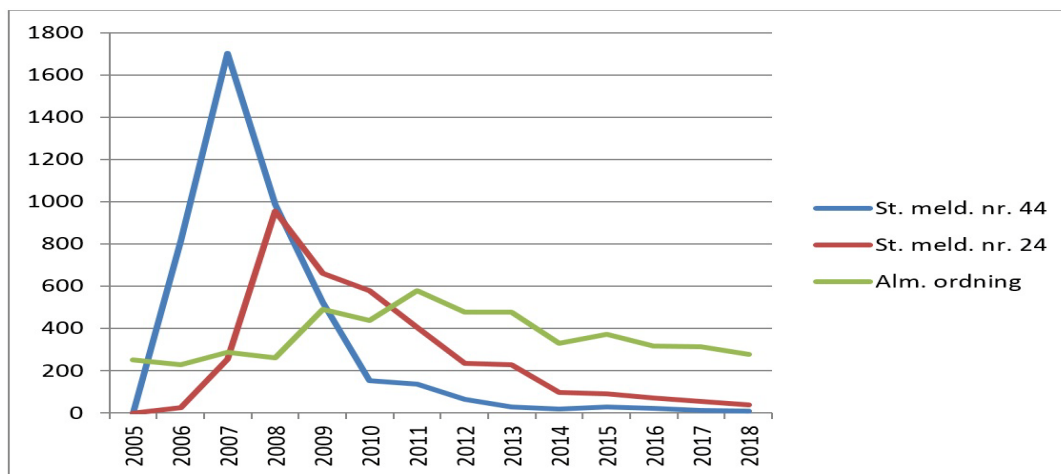
Utvalget avgjorde 323 saker i 2018. Dette er en nedgang på 15 pst. fra 2017.

2. St.meld. nr. 44 (2003–2004) omfatter krigsbarn, romanifolk/tatere, samer og kvener.

Figur 3 viser utviklingen i saksmengden som utvalget har behandlet i perioden 2005–2018. Oversikt over

hvordan de behandlede sakene fordeler seg på rettsferdsvederlagsordningene, fremgår av tabell 2.

Figur 3 Utvikling – saker behandlet i perioden 2005–2018¹

Tabell 2 Behandlede saker fordelt på rettsferdsvederlagsordning

Søknader	2018		2017		2017-2018
	Behandlet	Andel	Behandlet	Andel	Endring
St.meld. nr. 44	7	1 pst.	13	3 pst.	-46 pst.
St.meld. nr. 24	39	9 pst.	54	11 pst.	-28 pst.
Alm. ordning	277	61 pst.	313	66 pst.	-12 pst.
Totalt UR-beh.	323	71 pst.	380	81 pst.	-15 pst.
Avvist av SRF	130	29 pst.	92	19 pst.	41 pst.
Tot. UR + SRF	453	100 pst.	472	100 pst.	-4 pst.

Det ble ferdigbehandlet 453 saker i 2018. Av disse ble 323 avgjort av utvalget. De fleste søknadsgrunnlag gjelder svikt i barneverntjenesten og mangler ved skolegang.

Utvalget behandlet også 2 omgjøringsbegjæringer.

Avvisninger

Det er ikke klageadgang til Stortinget over utvalgets vedtak, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999), jf. Innst. S. nr. 4 (1999–2000). Utvalgsbehandling av omgjøringsbegjæringer forutsetter at det fremlegges nye opplysninger som kan være av betydning for resultatet i saken. Statens sivilrettsforvaltning har fullmakt til å avvise omgjøringsbegjæringer hvor dette ikke er tilfellet. I 2018 ble 16 omgjøringsbegjæringer avvist med hjemmel i denne fullmakten.

Statens sivilrettsforvaltning har også fullmakt til å avvise saker som av ulike årsaker ikke anses omfattet av rettsferdsvederlagsordningen, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999), jf. Innst. S. nr. 4 (1999–2000). Med hjemmel i den-

ne fullmakten ble det i 2018 avvist 130 søknader fra behandling i utvalget. De fleste av disse ble avvist fordi forholdet ennå ikke er foreldet. I tillegg ble enkeltgrunnlag avvist fra realitetsbehandling, mens saken for øvrig ble tatt til videre behandling. De fleste av denne type saker gjelder straffbare forhold som faller inn under voldsoffererstatningsordningen, og dermed utenfor rettsferdsvederlagsordningen.

Avsluttet uten vedtak

Rettsferdsvederlag kan som hovedregel bare tilkjennes den som selv har kommet i en særlig uheldig stilling. Hvis søkeren dør før saken er avgjort av utvalget, skal søknaden anses som bortfalt, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999) side 2. Det ble i 2018 avsluttet 9 saker på dette grunnlaget.

1. I perioden 2006–2013 var det flere utvalg i arbeid: Utvalg 2 var virksomt fra 2006 t.o.m. 2013, mens utvalg 3 var i arbeid fra mars 2008 t.o.m. februar 2011. Fra 2014 har det vært ett utvalg.

Sakenes utfall

Det ble innvilget rettferdsvederlag i 50 pst. av sakene som ble avgjort i 2018. I 2017 ble det innvilget vederlag i 49 pst. av sakene.

Utbetalt vederlag

Det ble i 2018 utbetalt 20,2 mill. kroner i rettferdsvederlag fra staten, som er 1,3 mill. mindre enn i 2017. Dette skyldes hovedsakelig at utvalget har behandlet færre saker.

Saker til behandling

Ved årsskiftet 2018–2019 var det totalt 564 saker til behandling. Dette er på nivå med 2017, da tallet var 558. Disse sakene var enten under utredning i faginstans, under utredning i Statens sivilrettsforvaltning som eneste faginstans, eller ferdigstilt for utvalgsbehandling. I tillegg var seks omgjøringsbegjæringer til behandling. Flertallet av sakene ble mottatt i løpet av 2018, jf. tabell 3.

Tabell 3 Saker til behandling fordelt på alder

	2018	2017	2016	2015
Restanseandel	55 pst.	39 pst.	4 pst.	1 pst.

Saksbehandlingstid

Den totale gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har gått ned de senere årene, og har siden 2014 vært mellom 14 og 17 måneder. I 2018 var den 14 måneder.¹

I saker som utredes av eksternt faginstans, er samlet saksbehandlingstid hos Statens sivilrettsforvaltning

innenfor to måneder. Når Statens sivilrettsforvaltning har ferdigstilt saken, tar det i underkant av to måneder før saken behandles av utvalget.

Når en sak utredes i andre faginstanser, er målsettingen at saksbehandlingstiden i faginstans ikke skal overskride 12 måneder. I 2018 har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet opplyst om en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 12,5 måneder, Utdanningsdirektoratet 14 måneder og Helsedirektoratet 13 måneder.

Forventet utvikling 2019

Antallet innkomne søknader har vært relativt stabilt siden 2014. Antall saker under behandling ved årsskiftet 2018–2019 indikerer at saksavviklingen i utvalget i 2019 vil bli på nivå med 2018.

En stadig større andel av søkerne er unge. Dette kan ha sammenheng med at samfunnet blir mer rettighetsbasert, og at den enkelte kan ha blitt mer bevisst sine rettigheter ved fravær av oppfyllelse. Selv om en del søknader fra yngre søkere blir avvist fordi forholdet ikke er foreldet og dermed ikke omfattes av rettferdsvederlagsordningen, er søknader fra yngre søkere gjennomgående komplekse og tidkrevende som følge av store dokumentmengder, og derfor ressurskrevende å behandle.

Det gode samarbeidet mellom faginstanser, sekretariat og utvalget vil bli videreført i 2019.

1. Dette inkluderer også saker hvor Statens sivilrettsforvaltning er eneste faginstans, og saker behandlet av Statens sivilrettsforvaltning etter avvisningsfullmakt.

Oslo, 6. mars 2019

Arild O. Eidesen

leder av utvalget